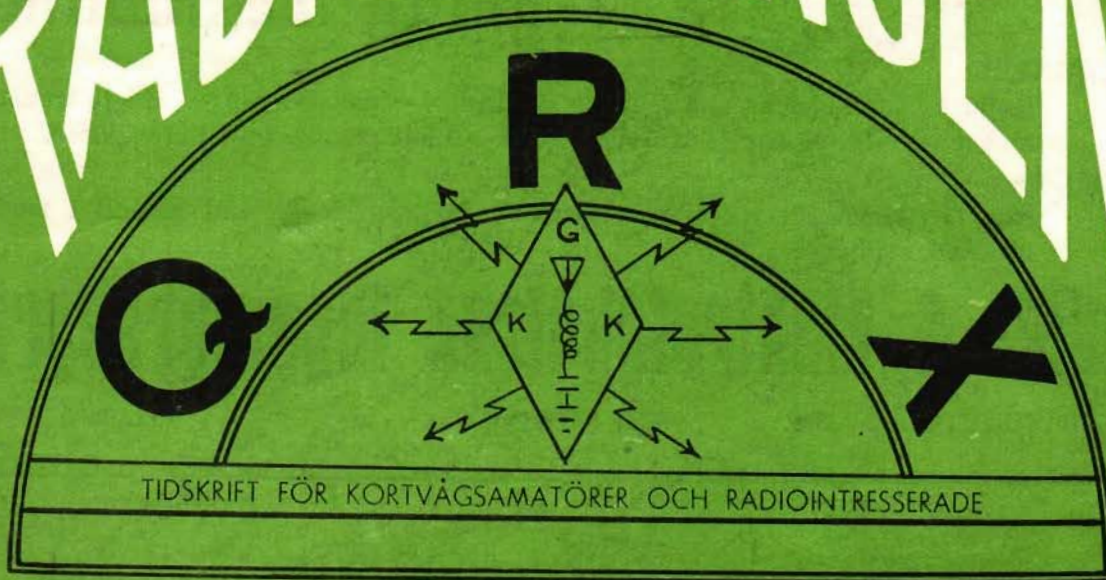

RADIOTIDNINGEN

Nr 6

Årg. 1

1945

Innehåll

Danska sändareamatörers insats i frihetskampen.

Svensk telegrafist hjälpte flygparet Lindbergh till Ile Boavista.

Krystallfilter i mellanfrekvensen på suprar.

Signaltjänsten och signalisterna.

Nyckling, ett obs.! för telegrafister.

Hört i etern.

MEETING

KOM IHÅG NÄR RADION KRÅNGLAR,
då finns det en bra radiodoktor hos

JARNESTÅLS RADIOAVDELNING

KARL JOHANSG. 2

TEL. 12 92 20

Specialitet:

BÅTRADIO, ANTENNUPPSÄTTNINGAR

OBS.! Glöm ej adressen.

Vid Radioköp – Radioreparationer anlita fackmannen

VI FÖRSÄLJA :

Radio av marknadens alla ledande märken. — Dammsugare — Högtalareanläggningar — Mikrofoner — Förstärkare — Grammofonverk — Skivväxlare.

VI UTFÖRA :

Alla förekommande radioreparationer av fackman under full garanti i modernt utrustad verkstad.

Radio- & Elektrotekniska Ingeniörsbyrån

HERKULESGATAN 26

GÖTEBORG

TEL. 22 32 40

Herrar Kortvågslyssnare

Under den kommande ljusa årsperioden bör Ni ha Eder radioapparat i allra bästa trim, så att Ni kan utnyttja apparatens alla goda egenskaper under sommarlyssnandet. — Rådgör med vår servicechef, herr **Gösta Carlsson**, om det sätt varpå Eder apparat möjligen kan förbättras och låt honom hjälpa Eder med att utarbeta förslag till en god kortvågsantenn. — Kom gärna till oss med Edra problem och vi ställa vår sakkunnskap till Eder tjänst.

≈ Wallin & Winblad ≈

allt i radio — under ansvar

TEL.: 11 94 24 - 11 94 25

NORRA HAMNGATAN 20
GÖTEBORG

POSTGIRO 48533

Aktiebolaget ELTRON

HAR ÖPPNAT FILIAL I GÖTEBORG

adress: TEGNÉRSGATAN 12,

Tel. 18 67 18 - 18 67 19

KORTVÅGSKONDENSATORER OCH KORTVÅGSARTIKLAR,
INSTRUMENT OCH ALLT FÖREKOMMANDE KORTVÅGS-
MATERIELL STÄNDIGT I LAGER.

AKTUELL TIDSKRIFT FÖR KORTVÅGSAMATÖRER,
RADIOTELEGRAFISTER OCH TEKNIKER

Organ för:

Göteborgs Kortvågsklubb,
Föreningen Halmstads Kortvågssamatörer,
Karlsborgs Radioklubb.

Huvudredaktör och ansvarig utgivare:

Bengt Gawne

Tekn.- & utrikesred.: Olof Nygren. Annonser: M. H. Lindh.

Redaktion & Huvudkontor: SURBRUNNSGATAN 6, GÖTEBORG

Tel. 11 36 16 - Postgiro 49097

Exp.-tid 9—12.

Stockholmsredaktion: Skeppsbron 32, tel. 11 65 43

Chef: Gösta Hilding, bost. tel. 45 17 63

Malmöredaktion: Kockumsgatan 5, tel. 137 34

Chef: Göte Andersson

Danmarksredaktion: Godthaabsvej 123, Köpenhamn,

tel. Gothaab 5832X.

Chef: Börge Otzen.

Årgång 1.

Aug.—Sept. 1945

N:r 6

NYCKLING.

Av Radiotelegrafist GÖSTA HILDING.

Det är icke så alldeles oviktigt, hur man använder telegrafnyckeln. Nybörjaren känns omedelbart igen på sin många gånger vackra, fast litet tvekande skolstil, medan en tränad telegrafist igenkännes på sin mera personligt betonade sändning. Att "rulla" på stilen anses av många

G. Hilding

såsom höjden av finess, men "rullandet" kan överdrivas så att tecknen bli oläsliga, och det lustiga är, att om man till äventyrs påpekar för en gammal "nyckelräv", att hans sändning avsevärt skiljer sig från vad Morse en gång i tiden avsåg med sina punkter och streck, så sjunker man katastrofalt i den personens aktning. Det är svårt att tro på någon annans kritik, när man lider av uppfattningen, att ingen annan begriper

den här saken så bra, som man själv gör. Men, "handen på hjärtat pojkar". Tag en herdestund med en skrivapparat och sänd som vanligt, alltså utan att tänka på att tecknen skrivs ned. De flesta komma att bli förvånade, och möjligen kommer en och annan att smått fundera över möjligheten av att den kollegan, som försynt vågade påpeka skillnaden mellan morse-alfabetet och ens egen stil, kanske hade litet fog för sin kritik. I så fall skulle mycket vara vunnit.

Många sändningsstilar äro trots sin "rullning" såväl lättlästa som vackra, men som man måste bli van vid för att kunna läsa. Varje telegrafist skaffar sig med tiden en lätt igenkännlig stil, som är lika karakteristisk som vanlig skrivstil, och efter någon tid lär sig varje telegrafist att igenkänna sina kollegers stilar, vilket är både nyttigt och roande. Helst bör man förstås se till att man inte blir klassificerad som "han som rullar på L eller någon annan bokstav."

De amerikanska kuststationerna tillhöra konkurrerande radiobolag och äro bemannade med pojkar, som kunna handskas med telegrafnycklar, det känner nog var och en till, som haft nöjet att arbeta med dem. "Business is business" är ett varmt hyllat ordspråk, och varje telegram innebär omsättning i affärsverksamheten, varför också varje fartyg betraktas som en kund eller en blivande kund. På hövligt bemötande från de amerikanska kuststationernas sida kan man absolut inte klaga. T. o. m. en väluppfostrad amerikansk telegrafist kan dock förlora tålamodet, vilket jag själv en gång blev i tillfälle att avlyssna, och det är inte utan att historien har sin lilla poäng.

Ett fartyg, av annan nationalitet än amerikansk, något, som framgick av radiostationens läte av typ "kornknarr" anropade en av de nordamerikanska kustradiostationerna på ostkusten. Till en början var det ingen som fäste något avseende vid anropet, ty i sanningens namn måste erkännas, att det kunde vara vad som helst utom ett anrop. Det lät snarare som om någon hade roat sig med att trycka på nyckeln med fötterna. Då signalerna dock hade något av regelbundenhet över sig, vädrade en av kuststationerna affär bakom oljudet och lyckades på något oförklarligt sätt lista ut en anropningssignal, som tycktes vinna anklang hos fartyget ifråga. Det kom nämligen en längre ramsa, som troligen innehöll ett telegram. Den amerikanska stationen väntade en stund, och man kunde livligt föreställa sig den bistra minen och pannans djupa veck på den stackars telegrafisten, som uppbjöd hela sin förståelse för att översätta ramsan till begripligt språk. Till slut gav han dock upp och sände i lugnt och sansat tempo ett frågetecken och en hövlig begäran om repetition. Detta uppfattades av fartygstelegrafisten, ty samma eller i varje fall en liknande ramsa flöt åter lekande lätt ut i etern, och förmodligen började alla lyssnande kolleger runt omkring, att, i likhet med mig, fundera över om det var början till åderförkalkning eller en släng av solsting, som omöjliggjorde avläsandet av ett enkelt telegram. Åter dröjde kuststationen med att svara, och hade det funnits något föremål inne på kustradiostationen, som lämpade sig för misshandel, så hade det antagligen blivit söndersmulat i helig ilska över att en sådan person, som mannen bakom "kornknarren", någonsin erhållit tillstånd att ens komma i närheten av en radiostation. Samma begäran om repetition upprepades, men denna gång inte fullt så hövligt och åter knarrade den obegripliga sammansättningen av signaler från fartygssändaren. Den här gången väntade dock inte kuststationen med att svara utan bad om repetition med användande av morse-alfabetet. Det var ju en pinsam situation men fartygstelegrafisten var tydligen van vid sådana här små intermezzon och ej heller förvånad, för hans hamrade oförtruet än en gång sina karakteristiska, regelbundna oläsligheter ut i etern, och detta övertygade i varje fall mig om att sändningen utfördes enligt något helt annat system än det morse-alfabet jag själv fått lära mig att bemästra. Nu frångick den amerikanske telegrafisten den gyllene regeln att "kunden har alltid rätt", i det att nu all artighet var som bortblåst och t. o. m. radiostationens ton lät ilsken när telegrafisten på klart språk sände: "Please mr, change foot". Efter detta klara besked kände sig antagligen fartygstelegrafisten så tillplattad, att han gav upp hoppet om att kunna göra sig förstådd, ty den knarrande gnistkärnan hördes ej mera, i varje fall icke under mina vakter.

Så här överdrivet slarvigt finns det väl ingen telegrafist som sänder, men vi böra nog litet till

mans "sopa rent framför egen dörr". Får man ofta frågetecken till svar på sin sändning, så ligger det nära till hands att misstänka den egna sändningsstilen, som i ens egna öron låter som musik, men som kanske i andras öron har en hel del skavanker.

Sidnycklar och "bugs" i all ära. För att bemästra dem fordras det emellertid träning och åter träning. Det är endast få av de telegrafister, som använda nycklar, som ge sig tid till att kontrollera sin egen stil. Om någon sänder med bug eller sidnyckel, så är detta inget KRITERIUM på att han är en driven telegrafist. Men det är mycket svårt att övertyga vederbörande om detta misstag. Dock kunna vid dåliga radioförbindelser, över långa avstånd, tecknen flyta ihop och bli svårsläsliga eller helt oläsliga, vilket likväl inte är den mottagande telegrafistens fel men väl sändarens, som nu borde inse att nycklingen är felaktig.

Speciellt vid anrop, eller vid svar på anrop, verkar det, som om en hel del eljest mycket väl-sändande telegrafister anse det "snitsigt" att slarva med stilen. Det klagas ofta på den punkten, och klagomålen är berättigade ty man förlorar ju tid genom att sända oläsligt enär ett nytt anrop blir nödvändigt.

På detta sätt kunna onödiga förseningar förorsakas. Så hände det en mycket ung och mycket grön telegrafist för många år sedan ombord på ett svenskt fartyg, att han blev anropad av Gibraltarradio/GYW, som på den tiden sände GKKT, vilken signal innehåller exakt samma teckendelar som GYW enligt morse-alfabetet med den skillnaden likväl, att tecknen avdelats på orätt ställe. Fartygstelegrafisten sände sitt svar mycket tydligt och väl och använde signalen GKKT varefter han fick svar från GYW, som åter sände signalen GKKT och därpå ett telegram till fartyget. Då fartygstelegrafisten givetvis letade rätt på signalen GKKT i sin alfabetiska lista över radiostationerna, fann han förstås, att denna signal tillhörde ett engelskt fartyg, och då han ej kunde förstå hur ett ordertelegram vilket i detta fall avsågs, kunde komma från ett utländskt fartyg frågade han GYW, fortfarande med de tydliga bokstäverna GKKT, "gra? GYW hade nog svårt att förstå att någon behövde fråga vad Gibraltarradio hette, särskilt som stationens ton var synnerligen karakteristisk, vilket endast nybörjaren ej kände till, varför telegrafisten på GYW trodde att det förmodligen gällde hans eget namn, ty han svarade: gra Richardson, vilket i sin tur ytterligare förvillade den svenske telegrafisten, då ju denna uppgiften icke alls stämde med vad, som stod angivet i listan. Ett närliggande svenskt fartyg hade avlyssnat trafiken och förstod anledningen till bryderiet, varför telegrafisten därom-bord kortfattat förklarade, att GKKT skulle föreställa GYW. Det var en onödig tidsspillan, som mycket väl kunde ha undvikits, det var nämligen endast anropningssignalen, som var slarvigt slagen, resten av sändningen var mycket bra.

SERA de KHCAL

Radiotelegrafist Åslund i Halmstad, berättar härnedan hur han hjälpte det världsberömda flygarparet Charles Lindbergh hitta till Ile Boavista i Cape Verdearchipelagen:

Johnsonslinjens m/s SANTOS, känd i etern som SERA, seglade ut på sina många Sydamerikaresor med stor precision och stolta upplevelser. Slutet blev bittert. På hemresa med stäven mot Vinga och Göteborg träffades långtradaren, då den befann sig nordost Skottland, av en torped och gick till botten med man och allt.

Men tillbaka i tiden, då svensk storsjöfart omspände oceanerna.

Uno Åslund

M/s Santos stävade norrut i stiltje med kaffe, hudar och tobak i lasten från ostkusthamnar i Sydamerika. Bland besättningen fanns det fotbollslag som ledde en speciell fotbollsserie för fartygsbesättningar och braksegrarna voro flera och nu senast i La Plata. Stolt stävade nu fartyget med Kap Verdearchipelagen som mål och i skeppsdagboken skrevs den 27 november 1933.

Vad innehöll fartvospresen? Jo, bl. a. att det berömda flygarparet Charles Lindbergh överflugit Europas fastland och landat i de större huvudstäderna.

Att jag skulle få något med dem att göra och i egenskap av telegrafist på SERA, fanns ingen anledning ens förmoda och allraminst en tropisk middagstimme. Jag sitter emellertid i min hytt, kortvågen är solid, longitudinella spridningen är inte så stor till Europas kuststationer och SM brakar in svkront. Trots framgång på KV får icke 600-meterspassningen förslappas. Den skötes av autoalarmapparaten på frivakten och även då jag är i selen på KV.

Så var det också den här gången och kl. var 1250 gmt. Men det var icke helt tyst på 600-metersbandet som annars var fallet. Jag lyssnade

halft nyfiket och plötsligt får jag höra: "CQ de KHCAL please answer rush k". Man kan nästan tala om akuta QRN vid kärandet av ögrupper i oceanerna. Så var fallet när den femställiga stationssignalen trängde igenom till SERA-telegrafisten.

Innan omformaren snurrat upp i konstant varvtal har radiohyttens instruktiva bokhylla utsatts för den fingerfärdighet som var nödvändig bland publikationerna i detta ögonblick.

Väl mött Blue Bird (KHCAL)! Mrs Lindbergh i baksits ger order om QSY och med frekvensövergång som tager bara sekunder i anspråk, ligger vi båda på 54 meter.

En dyl. upplevelse hade jag tidigare icke varit med om. Bunden vid jorden på en köl med hudar, kaffe och tobak behandlade jag nog min nyckel med en alldeles särskild känsla.

Mrs Lindbergh övergick till telefoni och meddelade mig:

"Är desorienterad över Cape Verdearchipelagen, avsikt att landa på ögruppens flygfält Ile Boavista, lämnade Paris för tre timmar sedan. Flyghöjden 1000 meter, önskar Ortsbestämning. Är SERA säker på sin position? Jag går över till (QSW) 840 meter".

Radiopejling — snabbare än tanken tar jag tre-stegshoppet till navigationshytten. Pejlar, tre-stegshopp till radiohytten igen och sänder iväg min position och sänder ett QTE — två QTE. Spännande sekunder — en spännande minut.

Jo, Mrs Lindbergh uttalar raden av tacksägelser, begär vårt TR och efterhör möjligheten av QSP till New York via Tuckertonradio/WCC. Sure ML!

Jag vet att kustradiostationerna WCC, WSL och WSG har KHCAL på anropsserierna sedan timmar tillbaka och jag förstår hur viktigt detta QSP är.

Jag gör anrop med BK för att spara de kanske ytterst dyra sekunderna och strax nappas WCC samt får mitt meddelande.

Nu har jag fullgjort uppdraget och sex minuter senare återknytes kontakten med flygaröverstens hustru och telegrafist som snabbt tackar för "This important assistance" samt välvilligt tillmötesgående i flygsäkerhetens tjänst.

Mrs Lindberghs skicklighet som telegrafist konfunderade mig och jag glömde: "Dnt forget QSL this QSO ML"!

RADIOTIDNINGEN QRX

utkommer en gång i månaden.

Kortvågsamatörerna uppbyggde danska motståndsrörelsens radionät

Trots sändningsförbud och förbud mot att bygga och konstruera sändare under förtryckets dagar, ha danska sändaramatörer utvecklat en aktivitet, som — i varje fall för en dels vidkommande — var väsentligt större än före kriget. Denna aktivitet kom sig dock icke av längtan att erhålla QSO utan tjänade blott ett mål: Kampen för Danmarks frihet.

Den 6 maj besökte jag en radiostation, som var ansluten till motståndsrörelsen, närmare bestämt gruppen "Holger Danske". Stationen var upprättad och bestod nästan uteslutande av EDR-medlemmar, vilkas namn icke skola nämnas ännu, men som äro välkända av det stora flertalet danska kortvågsamatörer.

Radiostationen var upprättad för att på "D"-dagen kunna ersätta telefonnätet. Det låg nära till hands att tro, att tyskarna skulle sätta våra telefoncentralen ur funktion, så snart signal hade givits till frihetsrörelsen om öppen kamp. Huvudstationen var belägen på ett ställe i Gentofte. På åtskilliga av motståndsrörelsens rapportställen och huvudkvarter funnos sändar- och mottagareanläggningar uppmonterade. Förbindelsen mellan huvudradiostationen och den omtalade gruppens högkvarter, upprätthölls på UKV med hjälp av två kompletta FM-stationer.

Huvudradiostationen var utrustad med den ovannämnda FM-anläggningen, en AM-sändare på 100 Watt (utgång 2 st. TZ 20 i Push-pull), en 20 Watt fånggallermodulerad sändare, en med belysningsström driven kortvågssuper, 3 st. transportabla batterisuprar ("D"-rör) och en speciell 10-metersmottagare för mottagning av utsändningar från polisens radiostation i polishuset. Dessutom var stationen utrustad med en dyrbar mätsändare och mätinstrument etc. Om elektricitetsförsörj-

ningen skulle svika, var det sörjt för att huset ständigt hade 220 volt AC. I källaren fanns ett bensindrivet generatoraggregat uppmonterat, som levererade 220 volt i händelse av avbrott på det elektriska nätet. Avgasröret till denna bensingenerator mynnade ut i husets skorsten och största hänsyn hade tagits till ljuddämpningen.

All korrespondens skulle ske med telefoni — i motsats till den korrespondens som av andra grupper under hela kriget fördes med England och som arbetade med telegrafi. Man bör i detta sammanhang påpeka, att stationen, som här besökts, kunde varit konstruerad med tanke på "D"-dagen. Antennen som ju måste vara synlig för grannarna, bestod av en provisorisk och tillsynes dåligt uppsatt GCL-antenn, men sändarna voro försedda med anpassningsfilter (Collinfilter), så resultatet var inte alls så dåligt, som det verkade utifrån sett.

Det första dygnet efter det att meddelandet om Tysklands kapitulation nådde oss från England, var stationen fullt bemannad och i verksamhet varje ögonblick, men det visade sig ju snart att det hela var överflödigt, ty telefonnätet förblev orört, men amatörerna hade dock under den tid som föregick kapitulationen, arbetat med livet som insats just på det område, där de kunde göra den största nyttan. Risken var det ingen som tänkte på och den var stor, i all synnerhet då själva sändarna och de andra stora delar, som byggts i amatörernas hem, skulle transporteras till huvudstationen.

Låt oss amatörer, som icke själva voro direkt aktiva, minnas dem för vad de gjort för oss, och låt oss hoppas att de danska myndigheterna minnas dem, när vi åter skola få våra licenser.

OZ 9 R.

Ekdahls Radio ROSENLUNDSGATAN 4 Tel. 11 66 28 //// Vårt motto är: "En gång kund — alltid kund".	 Kontakt med ENGLAND <i>Lyssna till BBC:s svenska program</i> kl. 18.30—19.00 på 41, 31 och 25 m.	Radiohörnan Viktoriagatan 7 - Tel. 11 88 74 FÖRSÄLJER RADIO av marknadens ledande märken. Högtalaranläggningar - Mikrofoner - Förstärkare. UTFÖR alla förekommande radiorepara- tioner. FULLSTÄNDIG MODERN SERVICE Ring 11 88 74, vi hämta.
---	--	---

HÖRT I ETERN

DX-conds visa fortfarande samma goda tendenser som de närmast föregående månaderna. På mellanvåg börja stationerna åter göra sig hörbara, vilket visar åt vilket håll på året det börjar luta.

I föregående nummer av QRX hade ett felaktigt anrop insmugit sig beträffande den engelsklalande stationen på 660 kc/s (455 m.); där stod det BALI, vilket emellertid bör vara BAL 1. Stationen är med den allra största sannolikhet den gamla Köln-sändaren.

Bland den senaste månadens offer på kortvågen kan nämnas HRN 5875 kc/s (51,05 m.) Tegucigalga, huvudstaden i Honduras, vilken har avlyssnats ett par nätter efter kl. 24.00, bl. a. den 7/7 kl. 01.35 med qsa 3. Vid samma tid hördes HJCE på 4945 kc/s (60,67 m.), Bogotá Columbia med qsa 3. Stationen har en effekt av 1 kw. Columbia har på 60-m-bandet ett flertal mindre sändare, som höras mycket bra trots sina låga antenneffekter, vilka äro av storleksordningen 0,3—1 kw.

En Bogotá-sändare, som alltemellanåt är hörbar med qsa 5 är HJCX på 6020 kc/s (49,83 m.). Antenneffekten är endast 0,75 kw. På bandet hördes även den 10/7 kl. 02.00 CXA 30 Montevideo, Uruguay, på 6035 kc/s (49,71 m.) med qsa 3. Effekten är 1 kw. På kvällarna höres ibland den kanadensiska CJCX på 6010 kc/s (49,92 m.). Nova Scotia hördes den 12/7 kl. 23.30 med qsa 3. På bandet hördes även den spanska marocko-sändaren Tetuan 6065 kc/s (49,46 m.). Denna station har samma effekt som den svenska motals-sändaren SBO.

De kortare våglängsbanden ha även visat sig synnerligen goda, och särskilt hördes XGRS, Shanghai, på 11695 kc/s (25,68 m.) med qsa 4 den 10/7 kl. 23.00. Vill man lyssna till Brasilien, så rekommenderas ZYB 8 Sao Paulo på 11765 kc/s (25,50 m.). Den är igång redan vid 22-tiden på kvällarna, musiken är ganska trevlig, men har en hel del reklam i sina sändningar. Matanzas, Cuba, COBF på 11805 kc/s (25,41 m.) hördes den 13/7 kl. 23.30 med qsa 3. Dess effekt är 1 kw.

På förmiddagarna höres KWIX San Fransisco på 11900 kc/s (25,25 m.) redan kl. 06.00 med qsa 4, och bland övriga amerikanska stationer kan nämnas WLWL 1 på 15200 kc/s (19,74 m.), som hördes den 14/7 kl. 14.20 med qsa 4. WLWR på 12967 kc/s (23,14 m.) är en pålitlig station som är hörbar från kl. 18.00 till frampå natten med qsa 5. Samma är förhållandet med WOOC 15190 kc/s (19,75 m.); den börjar dock redan vid 14-tiden och styrkan brukar vara qsa 4—5. WGEO på 15330 kc/s (19,57 m.) höres vid 12-tiden och kan höras till omkring midnatt med qsa 4—5.

Bertil Österberg.

"CALLS HRD".

14 mc. Onsdagen den 18/7 45. Kl. 21.30. SM5 LF de PX 1 AA. Anropet upprepades åtskilliga gånger. Då telegraferingsförbudet ännu ej är upphävt erhöles ingen Qso. PX 1 AA QSA 3 QRK 5. SM5 LF svarade inte.

Sätenäsredaktionen.

Amatörsändare och flyg

I starten. Sändaren fanns uppmonterad i bilen. Planet hade endast mottagare.

År 1934 utfördes en del prov för att använda kortvågssändare vid segelflygutbildning. Detta skedde å Hammars backar, Glemmingebro utanför Ystad, och förmodligen för första gången här i landet.

Sändaren var en enkel Hartly med strömkälla av ficklampsbatterier å tillsammans 60 volt och placerad i den bogserande bilen. Mottagaren i flygplanet var en enkel tvårörs.

SE-ACE som användes vid proven.

Det hela fungerade utmärkt men flygsträckan var i allmänhet för kort för att få tillfredsställande resultat.

Vidare gjordes en del prov med förbindelse till motorflygplan, alltså från marken till planet. Därvid uppnåddes däremot mycket goda resultat. Tyvärr blev den planerade "flygsändaren" icke färdig innan höststormarna satte igång. Proven gjordes på 80 meters våglängd.

Bengt Gawne.

Kristallfilter i mellanfrekvensen på super

Av Radioassistent OTTO HEDSTROM, Stockholm.

I föregående artikel sågo vi, hur man med hjälp av en kristall i en bryggkoppling kunde uppnå en extremt god selektivitet i mellanfrekvensdelen. Denna utmärkta selektivitet, som ger en bandbredd av något hundratal p/s, då avslutningskretsen injusteras för max. selektivitet, är givetvis endast användbar för mottagning av telegrafi utan ton (A_1), varvid en beatoscillator användes för att göra signalerna läsbara i hörtelefon. Om den avlyssnade sändaren är behäftad med frekvensdrift (t. ex. under första halvtimmen av en sändningsperiod o. dy.) kan mottagarens höga selektivitet ge orsak till att svårigheter uppstå att ta hela meddelandet, emedan en frekvensändring om c:a 100 p/s är tillräcklig för att nödvändiggöra förnyad avstämning av mottagaren. Selektivitetskurvan borde i dylika fall ha bandfilterkaraktär med en bandbredd av c:a 500 p/s och skarp avskärning av alla frekvenser utanför detta frekvensband. En dylik bandbredd tillåter signalfrekvensen att variera 250 å 300 p/s utan att kräva förnyad avstämning.

Med tvenne kristaller är det möjligt att uppnå den form som ovan skisserats hos resonanskurvan. Kristallerna, som böra vara av samma konstruktion och mekaniska utförande, ha sina resonansfrekvenser på ett inbördes avstånd av 500 p/s. Genom att koppla dem i det pushpull-liknan-

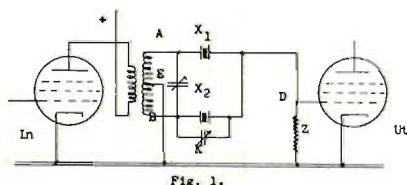

Fig. 1.

Fig. 1. Genom införande av en andra kristall (X_2) parallellt med kompensationskondensatorn K får resonanskurvan bandfilterkaraktär.

de arrangemang, som visas i fig 1, kommer resonanskurvan för de båda kristallerna att sammansätta sig till en resulterande kurva på det sätt, som skisserats i fig. 2. I fig. 1 igenkänna vi filtret med en kristall med den skillnaden, att parallellt med kompensationskondensatorn K har den andra kristallen inkopplats. (Jmf. fig. 5 och 6 i föreg. art.) Färförhållandena i filterbryggans grenar verka nu så, att den resulterande resonanskurvas yttersidor bliva brantare än med en enkel kristall, medan området mellan de båda resonanstopparna höjes till i stort sett samma nivå som topparna. Normalt kan man emellertid ej undvika att en svag svacka inom detta område blir kvarstående. Genom att de övriga kretsarna i mottagaren trimmas till just denna frekvens, kan man emellertid i viss mån kompensera detta förhållande. Det frekvensband, som

kommer genom ett filter likt det ovanstående, är ungefär 1,5 gånger så brett som skillnaden mellan de båda kristallernas resonansfrekvenser.

I det föregående resonemanget, liksom i fig. 2, har förutsatts, att kompensationskondensatorn K inställts så att balans i filterbryggan erhållits.

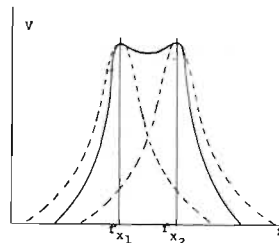

Fig. 2.

Fig. 2. I figuren åskådliggöres, hur resonanskurvorna för de båda kristallerna (streckade) sammansätta sig till den resulterande, heldragna resonanskurvan för filtret enl. fig. 1.

Liksom vid det enkla filtret kan man genom att variera inställningen av K uppnå, att störande signaler bortdämpas. Som vi minns, var orsaken här till, att kapaciteten i kristallhållaren, som verkade parallellt med kristallen, kom att bilda en parallellresonanskrets med denna, och med en frekvens, som obetydligt avvek från kristallens egen frekvens. Samma är förklaringen till fenomenet vid två kristaller, men här uppstår en dämpning på vardera sidan av passbandet, när kapaciteten i den ena grenen av bryggan blivit kompenserad med en för stor kapacitet, och i den andra med en för liten, varför ett dämpat område kommer att uppstå på den högfrekventa sidan av passbandet och ett på den lågfrekventa. Läget av dessa, d. v. s. avståndet i frekvens i förhållande till mittfrekvensen kan varieras med olika inställningar av K . I detta sammanhang kan nämnas, att om kristallerna äro mycket lika, deras parallellkapaciteter utan någon kompensation äro balanserade. Då den dämpande effekten emellertid är önskvärd, brukar man åstadkomma en liten fast kapacitet över den ena kristallen och en variabel över den andra.

Men även detta filter gör det omöjligt att taga emot telefoni, då det mottagna frekvensbandet är för smalt för att tillåta sidbanden från de högre modulationsfrekvenserna att passera mellafrekvensförstärkaren. Genom att i det sist diskuterade filtret ersätta den ena kristallen med en, vars resonansfrekvens ligger 2,5 å 3 kc/s från den andras, kan ett filter, som även lämpar sig för telefonmottagning, erhållas. Bandbredden blir i detta fall 4 till 5 kc/s, vilket är mer än tillräckligt för fullgod telefoni, ja t. o. m. rundradiomottagning kan ifrågakomma, om ej för stora an-

språk ställes på ljudkvaliteten. Avses ett filter för telefoni, kommer resonanskurvan att likna den i fig. 2 med den skillnaden, att sänkningsen mitt emellan de båda topparna blir mera accentuerad. Trimmar man sedan mottagaren till den frekvens, som ligger mitt emellan de båda kristallernas, blir de högsta tonerna i återgivningen c:a 2000 p/s, men de lägsta frekvenserna undertryckas. Trimmas däremot apparaten så, att mellanfrekvensen faller i närheten av den ena kristallens frekvens, undertryckes ena sidbandet, varvid bärfrekvensen betonas på sidbandens bekostnad. Detta kan ibland vara fördelaktigt, då det är liktydligt med en sänkning av modulationsgraden, och en låg sådan reducerar distorsionen i detektorn jämfört med en kraftigt modulerad signal.

Det är sålunda möjligt att konstruera ett kristallfilter även för telefoni med den önskvärda bandfilterkaraktären genom att använda tvenne kristaller. En nackdel är att sänkan mitt emellan kristallernas resonansstoppar blir relativt kraftig. Det finns emellertid flera metoder att reducera

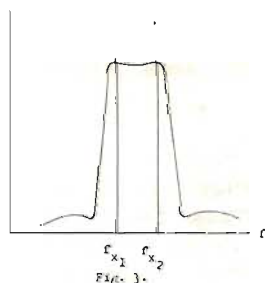

Fig. 3. Figuren visar hur störande signaler vid sidorna kunna bortdämpas genom variation av kompensationskondensatorn K.

inverkan av denna sänka, och för oss amatörer är nog den lättaste att manipulera med anpassningsförhållandena. Vid telegrafifiltren kunde ju selektiviteten påverkas av det praktiska utförandet av ingångs- resp. utgångskretsarna. Gjordes impedansen i dessa kretsar hög, blev selektiviteten minskad (och vice versa). Detta betyder, att resonanskurvan blev bredare därigenom att toppen på resonanskurvan avtrubbades. Man kan utnyttja samma fenomen vid telefonifiltren, varvid svackan mellan topparna skenbart höjes. Likaledes kan man konstatera, att om kondensatorn K inställts för att dämpa störande signaler vid sidorna (se fig. 3), kommer svackan att utjämnas. Den enda förändringen i filtret enligt fig. 1 utom utbytet av kristall, blir att ersätta belastningsmotståndet Z mot en avstämd krets enligt fig. 4.

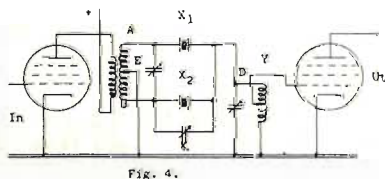

Fig. 4. För telefonimottagning ersättes Z med en avstämd krets Y, försedd med antingen uttag eller nedtransformering.

Uttaget på spolen bör förläggas på omkring en tredjedel från spolens jordända räknat, för att förebygga att följande rör dämpar kretsen (vilket ju hade till följd att dess impedans sänktes och svackan blev kraftig). Mest nödvändigt blir uttaget då en detektor följer direkt efter filtret, medan ett högfrekvensrör oftast har så hög ingångsimpedans, att dess inverkan kan försummas.

För att uppnå de vid telefonifiltren erforderligt höga impedanserna fordras att spolerna utföras med högsta möjliga Q-värde. Kretsarna få då högsta dynamiska motstånd men den önskade höjningen av mellanområdet till följd.

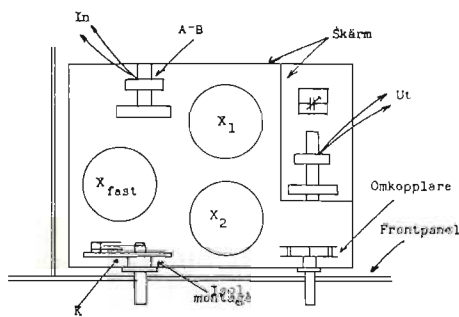

Fig. 5. Skiss, utvisande kristallfilterenhetens ungefärliga layout. Det hela är inneslutet i ett skärmande hölje och ett fack avdelar plats för utgångskretsen Y.

Vi ha nu sett hur man använder kristaller i mellanfrekvensförstärkaren, och hur de fungera. Till sist kan det vara på sin plats att ta några praktiska förhållanden i beaktande. För att ett kristallfilter skall fungera tillfredsställande, måste speciella krav ställas på det mekaniska utförandet, på skärmning och rent kopplingstekniska detaljer. Filtret måste placeras så, att det ej blir utsatt för onödig uppvärmning, och man måste ge akt på att ingångskretsen ej får vara kapacitivt kopplad till utgångskretsen. Det kanske enklaste sättet att uppfylla dessa krav, är att utföra hela filtret som en enda enhet, som sedan bygges in i mottagaren. I fig. 5 har mycket enkelt skisserats en lösning av planeringen till ett kristallfilter, avsett för såväl telegrafi som telefoni med trenne kristaller, varvid den ena ligger fast i ena grenen, och i den andra kopplas alternativt in den ena av de båda andra.

Efterlysning!

Herr Erik Ysin (SM7-485), meddela Eder med N. GRONBERG,
c/o Brodin,
Föreningsgat. 28
Hälsingborg

Signaltjänsten och Signalisterna

Av f. d. Signallofficer G. ANDERSSON.

Det är förunderligt vad litet svensk militär ledning lärt, när det gäller att tillvarata de möjligheter som står till buds, för att på bästa sätt kunna ordna förbindelser mellan det egna förbandet och andra, uppåt och nedåt. Ja det är verkligen beklämmande intryck man får, då man vid inspektioner finner huru de vilka gjort sin rekryt som signalist eller i det civila syssla med radio-telefon eller el. tekniska saker stoppas in överallt där deras kunskaper icke alls kommer till sin rätt.

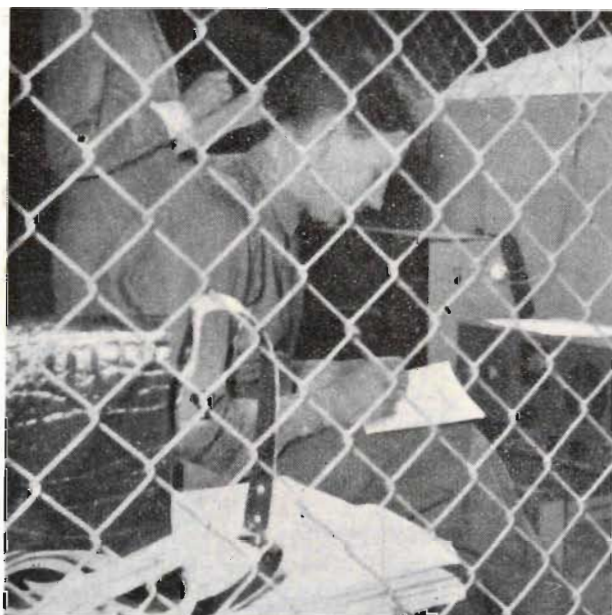
Detta är ju ett oerhört slösande av arbetskraft och måste komma att på mångahanda sätt hämma utvecklingen. För att sedan inte tala om de risker, som uppstå därigenom att mer eller mindre ovan personal utför arbeten som icke hålla måttet och på så sätt kunna vålla brutna förbindelser m. m.

Jag kom vid ett tillfälle till ett litet förband som hade uppsyn över några förråd. Chefen där visade, med illa dold tillfredsställelse, en signalanordning varmedelst vaktposten kunde tillkalla vaktchefen eller förstärkning från vaktens slutna del. Anordningen bestod av galv. järntråd upphängd på delvis trästaket och delvis mindre stolpar. Här och var fanns det en porslinsknopp, men i det stora hela var tråden spikad direkt mot träet medelst små krampor, utan någon som helst isolering.

Pricken över "i" bestod dock av tryckknappen som såg ut ungefär som följer: På en liten träplatta voro fastspikade tvenne smala plåtremсор, korsade och något uppåtböjda så fjädring åstadkoms. Plåtremсорna hade klippts ut ur en anjovisburk. Över det hela ett lock med ett hål, i vilket en träpinne stuckits och som åstadkom att de bägge plattorna kommo i kontakt med varandra. "Enkelt och genialiskt samt fungerar utmärkt", sade chefen!

Trots att det kändes svårt att behöva dämpa ner glädjen, måste jag ändå komma med en del anmärkningar och frågor. Bl. a. varför inte plåtremсорna kunnat ersatts med t. ex. de bägge polplat-

torna av mässig som finnes på varje ficklampsbatteri. Andock enklare och varaktigare! Nu visade dessa plåtremсор redan stark rostbildning varför det var en tidsfråga när de skulle upphöra att göra sin tjänst. Att sedan signalerna gingo fram trots den bristfälliga isoleringen, kunde tackas Vår Herre som lät solen skina. Vid första bästa regn, var med säkerhet förbindelsen bruten.

Signallottor med sin radiostation under det sign.-off. inspekterar.

Nu frågar jag, när kommer vederbörande chefer att göra sig det omaket att i rullorna eller vid förfrågan hos personalen, taga reda på huruvida någon signalist eller radioman eller tekniker funnes på förbandet och som sedan beordras att utföra dylika arbeten. Med säkerhet skall intill minst 75 % så vara fallet.

KUNGS - radio

utgör en topprestation av
svenskt kvalitetsarbete

Se, hör och köp därför Kungs-Radio!

BRÖDERNA ANDERSSONS
VELOCIPED- och RADIOFABRIK
KUNGSGAT. 16—18, GÖTEBORG

Göteborgs enda radiofabrik samt Skandinavians största och förnämsta specialaffär i radiobranschen.

Teleteknik

nyutkommen av civilingenjör Valter Tengberg, 1 klotband kr. 30:—. **Elektricitetslära och elektrisk mätteknik** av civilingenjör Gunnar Reiland, kr. 20:—. **Elektriska maskiner och anläggningar** av civilingenjör Reiland m. fl., kr. 35:—. - Säljes på avbetalning å kr. 4:— pr mån. separat eller hela verket.

BRÄNNBERGERS
BOKFÖRMEDLING
Krukmakaregatan 31 - Stockholm

Radiomateriel

för amatörer

Stor sortering.

Radiolabroatoriet

Harlösa

Tel. 158

När så pass viktiga saker står på spel som sambandet emellan olika militära staber, får icke slentrian och godtrogenhet ställa sig hindrande i vägen. Det finnes hundratals fall, där förbanden stått hjälplösa därför att de inte kunnat laga små, och många gånger obetydliga fel å signalledningar och telefonförbindelser, varvid i avvaktan på att telegrafverket eller specialutbildad militärpersonal skall reparera, både en och flera dagar går till spillo. Allt under det att kanske någon eller några av förbandets egna, kunnat avhjälpa felet. Låt vara — nödtorftigt.

Då hör jag någon säga: "Varför ger då inte dessa kunniga sig till känna?" Ja, detta är naturligtvis ett fel! Som kanske kan ha sin förklaring i svenskens vanliga lilla blygsamhet. Blir han inte tillfrågad, vill han inte själv gripa in. Tanken på att bli avsnoppad eller bli ansedd som "den där som vill hålla sig framme", eller kanske fjäska för befälet, gör att han hellre håller sig i bakgrunden. Kanske även i många fall — lättja! Allt botten dock innerst inne i rätt och slätt mindervärdighetskomplex.

Nej han måste nog av befälet plockas fram. Och det beror därför på vederbörande befäl, om någon ändring skall kunna ske.

Men det bör göras under fredliga förhållanden, när icke allvaret kommit med i spelet.

Men nu är icke denna artikel till för att kunna nå detta befäl. Ty deras bristande intresse för allt som har med "tekniskt" att göra, låter säkert icke dessa rader komma inför deras ögon.

Nej, jag vill vända mig till Eder, Ni som vet att Ni kan, och som i ert civila — som yrke eller hobby — skaffat erfarenhet. Tala om för edra militära förmän vad Ni kan. Låt honom pröva Er! Kom med förslag! Och skulle Ni bli avsnoppad, vilket jag icke tror, så ta det med jämnmod. Ditt eget samvete säger att Du gjort rätt. Och skulle det uppstå en förtvivlad situation, så kommer kanhända chefen ihåg Dig och Du blir den räddande ängeln!

Har Du sedan kommit över din värnpliktsålder, gå in i hemvärnet! Öva Dig för partisankrigsföring! Sätt fart på det signaltekniska. Om det inte finnes något material att arbeta med, så försök att få befälet intresserade. Få dem att skaffa material från militära förråd. Kanske till låns. Anskaffa själv! Lottorna brukar ofta låna sitt öra

när det gäller pengar. Sätt sedan igång med utbildning av signalister. Det finnes ett oerhört intresse för radio- och signaltjänst hos de unga hemvärnspojarna.

Den händige signalisten och radiomannen kan, när han får härja som han vill (dock inom vissa, bestämda gränser!) vara sina kamrater och hela förbandet till oanad nytta, trivsel och — säkerhet!

Detta kan undertecknad med nöje skriva under på, som haft nöjet följa en större stab under de första krigsåren.

När staben flyttade, voro signalisterna bland de första på den nya platsen och när huvuddelen av staben kom fram voro redan telefoner uppsatta. El. ljus indragna i tälten, radioantennerna och apparater uppsatta och i funktion. Ja, fanns det inte el. kraftledningar i närheten så sattes det upp vindmotorer el. dyl.

Till sist. Kom ihåg att vad Du lärt är Din plikt att lära ut! Då som först är Din insats i Fosterlandets tjänst 100 %!

Slutsåld!

Vi ha fått många meddelanden om att Radiotidningen QRX varit slutsåld i tidningsaffärerna.

Tyvärr ha vi icke kunnat avhjälpa det.

Säkraste sättet att erhålla tidningen, är att prenumerera.

Radiotidningen QRX kostar kr. 5:— för helt år och Ni erhåller den därvid genom posten.

Insätt redan idag kr. 5:— å tidningens postgiro-konto n:r 49097 och angiv från vilket nummer Ni önskar den. Från det angivna numret erhåller Ni Ni så tidningen ett år framåt.

Tidigare utkomna exemplar erhållas genom att insända beloppet i frimärken.

Bröderna Nymans

CYKEL - SPORT

Stataregatan 2 (vid Keillersgatan)
Rambergsgården - Telefon 22 56 10

Försäljning av:

Cyklar och radio av marknadens förnämsta märken samt sportartiklar och elektrisk matreier i stor sortering.

RADIODOKTORN

(Ing. C. Tjäder)
Moderniserar och reparerar Eder radio. Försäljer Apparater, Högtalare, Rör m. m. av alla fabrikat. Gamla app. tagas i byte. Antennuppsättningar — Ring 13914.
St. Nygatan 26, Malmö.
— Klipp ur annonsen. —

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET

A. I. C.

Norra Larmgatan 11—13 - Göteborg
Tel. 13 80 75, 11 34 15

Allströmsförstärkare

Mikrofoner - Gramofoner

Radio - Materiel

FABRIKATION - SERVICE
LABORATORIUM

Högtalareanläggningar SR8- 120 watt
uthyras på förmånliga villkor.

Amatörförkortningar

Förkortning	Engelska	Svenska	Förkortning	Engelska	Svenska
ABT	about	omkring, cirka	CUAGN, CUL	see you again, -later	vi träffas igen, -senare
AC	alternating current	växelström (-ton)	CW	continuous waves	kontinuerliga vågor
AGN	again	igen	DC	direct current	likström (-ton)
AHD	ahead	iväg	DE	(franska) de	från
AHR	another	en annan	DA	day	dag
ANI	any	någon	DNT	don't	gör icke
APRX	approximately	ungefär	DINT	did not	gjorde icke
AUD	audibility	ljudstyrka	DH	deadhead	—
BC	broad-casting	rundradio	DX	distance	förbindelse med avlägsen station
BCL	broad-cast-listener	rundradiolyssnare	DR	dear	kära
BD	bad	dålig	EC	electron coupled oscillator	elektronkopplad oscillator
B4	before	innan	ERE	here	här
BK	break	bryt mig	ES (ameri-)	—	&
BN	been	varit	kansk morse	—	utmärkt, ypperligt
BT	but	men	FB	"fine business"	från
BCUZ	because	emedan	FM	from	från
BTWN	between	mellan	FONE	phone	telefoni
BIZ	business	affärer	FER, FR	for	för
C	see	se	GB	good-bye	farväl
CC	crystal-control	kristallkontroll	GD	—	goddag
CKT	circuit	koppling	GE	good evening	god afton
CL, CLG	call, -ing	anrop, -ande	GM	good morning	god morgon
CLR	clear	klar	GMT, GCT	Greenwich mean time	Greenwich medeltid (1 tim. efter sv. tid)
CN	can	kan	GG	going	igång
CNT	can't	kan icke			(Forts. i nästa nr.)
CKT	circuit	koppling (schema)			
CMG	coming	kommande			
CPSE, CP	counterpoise	motvikt			
CRD	card	(QSL-) kort			

EN MILSTOLPE som betyder förtroende

LIV-HAFNIA

*tala med en Hafnia-man
om Eder livförsäkring*

RADIOVERKSTADEN Central

Ostra Hamngat. 36 - Tel. 13 75 10

Prenumeranter!

Meddela adressförändring
i god tid.

Dylikt meddelande måste
vara redaktionen tillhanda
minst 14 dagar före utgiv-
ningsdagen.

Meddela också samtidigt
gamla adressen.

DANMARK

OZ.

De danska hams runt omkring i landet förbereder sig nu på tillåtelsen att åter få sända. Tyvärr har enstaka oansvariga amatörer redan "gått i luften" på 40 och 80 meter, vilket föranlett de danska myndigheterna att framföra sitt allvarliga beklagande. Detta har i sin tur medfört, att styrelsen, som icke kan tro, att det här rör sig om medlemmar av EDR, riktat en enträgen uppmaning till medlemmarna att avhålla sig från att använda sändarna, innan generalpoststyrelsen lämnat sin tillåtelse.

EDR:s sommarläger 1945 var förlagt till Karrebæksminde omkring 10 km. söder om Næstved (på Sjælland). Deltagarna ha bott i tält under det att mat och dryck intagits i en "salong" d. v. s. ett transportabelt trähus med en storstuga, 6×10 m. I stugan hade indragits en växelström å 220 volt, och här demonstrerades en del större amatörmottagare. Två stora master uppburo en utmärkt antenn, och från en flaggstång vajade Dannebrogen och EDR:s standar. Den danska rundradion hade utsändning från lägret under fredagen den 13 juli kl. 19.50—20.15 svensk tid.

EDR:s generalförsamling hålles i Odense den 23 september.

Den första riktiga "rävjakten" på fem långa år ägde rum den 3 juni tack vare den stora välvilja som mötte EDR från generalpoststyrelsen sida. Sändaren var CO-PA med tre stycken EL2, med en effekt av 10 watt och betjänades av OZ80, OZ7N och OZ9R. Etta blev OZ5V från Odense, som lokaliserade "räven" på 39 minuter. Tvåa blev OZ5Y likaså från Odense, som behövde 64 minuter.

Nästa rävjakt äger rum den 29 juli. Frekvensen blir 3620 kHz.

EDR utlyser tävling rörande förslag till nytt standard QSL-kort. Första pris utgöres av ett 100 watts sändarrör. Andra pris är ett exemplar av "Kortbølgeamatørens Haandbog".

EDR kommer att anordna serieframställning av en speciell kortvågssuper för sina medlemmar. För att tillfredsställa ett så stort behov som möjligt, konstrueras mottagaren för anslutning till 220 volts likström för anodtillförsel och 6 volts växel- eller likström för glödströmstillförsel. Mottagaren förses med MP-skala, HF- och LF-volymkontroll, S-meter med "magiskt öga", sändnings- och mottagningsomkopplare, variabel "beat-tone" fyra våglängdsområden, nämligen: 15—30, 30—60, 60—120 och 120—160 m. vilka inställes med kopplaren. Vidare förefinnes socklar för att "plug in"-spolar efter behag. Utgången är avsedd för anslutning av hörtelefon och svängspole i dynamisk högtalare.

— — —
Inga medlemmar av EDR på Bornholm ha mistat livet.

— — —
När amatörverksamheten åter kommer i gång, kommer QSL-Centralens verksamhet att ändras, så att amatörer, som önskar erhålla sina QSL-kort sig tillsända direkt från centralen, skola betala halv- eller helårsavgift, som täcker porto och kuvertutgifter vid expeditionen två gånger i månaden. Andra amatörer kunna få sina kort genom sin lokalavdelning av EDR.

— — —
EDR:s medlemsökning för juni månad utgjordes av 80 nya medlemmar, vilken säkerligen är rekord.

— — —
Juli OZ innehöll bl. a. en beskrivning av en sändare och mottagare för batteridrift samt en artikel: Ultrakortvågsproblem.

Børge Otzen.

— OZ8T —

FRÅGOR och SVAR:

Svar till "Gogga L. E.": Red. har under utarbetande några lämpliga nätanslutna mindre mottagare, lämpliga för nybörjare. men bl. a. på grund av materialsvårigheter har det icke varit möjligt att få fram apparaterna i tillräckligt god tid. Vi skola emellertid göra vårt bästa för att uppfylla läsekretsens krav även på detta område.

Fråga: Hur kan man på ett någorlunda enkelt sätt förse en vanlig 6-rörs rundradiomottagare med A₁-oscillator, så att mottagning av odämpade vågor blir möjlig? Tacksam för svar, helst med kopplingsschema, vilket kan införas i tidningen. Hälsningar

Joe.

Svar: En A₁-oscillator tillverkas lättast av en mellanfrekvenstransformator, var frekvens överensstämmer med apparatens mellanfrekvens. Ena spolen kopplas mellan ett rörs galler och jord, den andra mellan anod och anodspänning. Ett avkopplingsmotstånd på c:a 50 000 ohm bör lämpligast inkopplas mellan transformator och anodspänningskällan. Gallerläcka och motstånd inlägges på vanligt sätt. I princip är oscillatorn kopplad på samma sätt som de gamla återkopplade mottagarna, varför någon svårighet att få den att fungera ej torde finnas. På grund av den korta tid, som stod oss till buds, har något kopplingschema ej medhunnits. Med hjälp av de trimmerkondensatorer, som finnas i transformatorn (ev. järnkärnor) trimmas oscillatorn till lämplig tonhöjd.

X 390.

Herr Uno Eriksson, Uppsala, har tillskrivit oss och frågat vad som menas med anordningen mellan första och andra lågfrekvenssteget betyder, som fanns i schemat av en ukv-mottagare i n:r 2 av QRX. Det är en s. k. telefonjack, som möjliggör inkoppling av hörtelefon efter första lf-röret, varvid slutrörets gallerkrets automatiskt urkopplas. Sådana jackar fanns i äldre batterimottagare och torde kunna erhållas från en radioaffärs "diverse-låda". Se f. ö. sid. 13 i n:r 3 av QRX!

X 390.

Klubbnytt

FÖRENINGEN HALMSTADS KORTVÅGSAMATÖRER.

Halmstads kortvågsamatörer mötte upp till ett fyrtiotal vid sitt "juli-meeting" på Nykterhetskaféet i Tivoliparken, den 10 juli. Den vackra sommarkvällen och en fotbollsmatch i FV-mästerskapet lyckades inte — med få undantag — binda medlemmarna från närvaron vid kvällens träff, vilket gav säkert utslag om intresset för den nu verksamma HKA.

Ordf. öppnade träffen med ett klubbslag varpå sekr. uppläste protokoll. Nya medlemmar hälsades välkomna och ordf. inledde med kvällens första programpunkt. Information om telegraferingskurserna å Flygflottiljen upphöjde ordf. i starka och genomträngande ordalag. Flottiljchefens uppskattade välvilja och tillmötesgående i många riktningar hade nu också nått oss, vilket ordf. anslöt som en ypperlig överraskning och milstolpe i vår speciella verksamhet. Telegraferingskursen bedrivs varje veckas torsdag (helgfri) kl. 19—21 och lektionssalarnas moderna, instruktiva materiel under ledning av flottiljens markradiotelegrafister sättes i funktion för en nybörjargrupp samt en avancerad grupp. Dessa grupper noterades varvid fastställdes att varje elev för varje träningskväll erlägger 25 öre till s. k. materielkassan.

Orientering och diskussion rörande HKA:s framtida verksamhet och mål möttes av flera värdefulla förslag och synpunkter. Sålunda skall en klubb bli verklighet och den brännande lokalfrågan debatterades ånyo. Löjtnant Edmark synes ha något i bakfickan beträffande denna livsviktiga detalj och även andra medlemmar gå omkring och ladda upp en nästa stora överraskning.

I ordet fritt avsåg inte dagordningen det QRT som under den perioden var förhärskande, men torde medlemmarna i djup tillfredsställelse över faktumet med telegraferingskursen vid flygflottiljen ha överlämnat sig i lika djup kontemplation. En allmän förbrödring ägde rum och konstnärliga QSL-card, korrespondenser mellan amatörer jorden omkring, vilket vittnade om en medlems vederhäftiga samröre i etern bekikades ivrigt och drömmer om en ny verklighet inom HKA föddes och bevingades säkerligen. Träffen nr 2 avslutades med kaffe och annan förtäring efter önskemål och måttet på egen kassa.

Uno Åslund, ordf. HKA.

Föreningen Halmstads Kortvågsamatörer höll den 7 aug. ordinarie månadsmeeting å "Nyktran". Omkring 35 medlemmar hade hörsammat kallelsen. Kl. 19,40 slog ordföranden, radiotelegrafist Åslund, klubban i bordet och förklarade sammankomsten öppnad. Han gjorde därpå en återblick på föregående månads verksamhet och konstaterade att telegraferingsträningen gått väl i lås. Sekreteraren, herr M. Kruise, läste upp föregående meetings protokoll, vilket godkändes. Lokalfrågan ventilerades åter och en kommitté bestående av dr Bergling och herr Håkansson tillsattes för underhandlingar i denna fråga. Sekreteraren gjorde därpå en kortfattad översikt över för kortvågsamatörer inressanta artiklar, vilka varit införda i de senaste radiotidningarna. Ördföranden höll som sista punkt på programmet ett livligt

applåderat anförande om sina upplevelser som gnistmatros och radiotelegrafist på den tiden, då ännu Telefunkens gnistsändare och kristallmottagare användes på fartygen. Nästa meeting kommer att hållas å samma plats tisdagen den 4 november.

M. Kruise.

KARLSBORGS RADIOKLUBB.

Sedan länge har förutsättningarna för bildandet av en radioklubb i Karlsborg varit gynnsamma. Anledningen härtill är huvudsakligen den, att flera viktiga försvarsgrenars förband äro förlagda till den idylliska orten vid Vätterns strand. Detta har haft till följd att en hel del yrkesmän inom radio- och el-facket slagit ned sina bopålar i och omkring Karlsborg. Dessa ha, var och en för sig eller i mindre grupper sysslat med radioexperiment i den omfattning, som varit möjlig under kriget. Ett fåtal intresserade har dessutom, i väntan på att sändningsförbudet för amatörer skall hävas, passat på att lära sig grunderna för morsetelegrafering under furir Reinlers vid Lv 1 ledning.

Tillsammans med det faktum att krigets slut inom en snar framtid möjliggör återupptagandet av radioamatörverksamheten har detta gjort, att tiden kunde anses mogen för bildandet av en radioklubb i Karlsborg.

SM 6 NB

Radiotelegrafist I. Lundin med sin amatörstation.

Som det bland de radiointresserade redan finns en sändareamatör, SM6NB, radiotelegrafist I. Lundin vid Flygflottiljen, blev det hans uppgift att tillsammans med några flera initiativvilliga kamrater utlysa och annonsera ett konstituerande möte. Mötet avhölls den 19/6 i Teaterbiografens C-sal och ett överraskande stort antal intresserade hade infunnit sig. Telegrafist Lundin höll ett kåserande anförande om amatörverksamheten och den tilltänkta klubbens syften och verksamhetsmål. Därefter beslöts bildandet av en förening med namnet Karlsborgs Radioklubb. Medlemsantalet blev glädjande nog redan från starten 35 st., vilket ju måste anses stort i förhållande till platsens storlek. Till ordförande valdes telegrafist Lundin. Övriga styrelsemedlemmar blevo: Furir E. Nilsson, Signalmästare Tyrfelt, Radiamontör Gustavsson och Motormontör Ernbro.

Sedan följde antagande av föreningsstadgar m. m. Årsavgiften bestämdes till 3 kr. Vidare debatterades en hel del spörsmål, aktuella för en nybildad klubb, bl. a. den viktiga lokalfrågan. Styrelsen fick i uppdrag att försöka ordna denna och har nu lyckats lösa den på ett mycket tillfredsställande sätt, i det att en förstklassig metallslöjdsal ställts till förfogande som verkstadslokal. Frågan om regelbundna meetings diskuterades också men bordlades i väntan på styrelsens rapport om lämplig samlingslokal för detta ändamål. Styrelsen skall även undersöka möjligheterna att få disponera Soldathemmets biograflokal med tillhörande ljudfilm-utrustning för ev. framtida instruktionsverksamhet med föredrag och film. Eventuellt kommer även samarbete att inledas med Karlsborgs Flygklubb för UK-experiment.

Karlsborgs radioklubb har alltså fått en lycklig start, som ger oss anledning hoppas på en intressant och givande verksamhet i framtiden.

I. Lundin.

RADIOTIDNINGEN

RADIOKLUBB UNDER BILDANDE I UDDEVALLA

Enligt vad Radiotidningen QRX erfarit, är nu krafter igång för bildandet av en radioklubb i Uddevalla.

Det är löjtnant H. Söderlund vid FO-staben som gått i spetsen för det hela och intresserade kunna därför vända sig till honom.

A Tillverka själv Eder Kristallmikrofon genom att inköpa kapsel från
M oss. Känslighet —50 db, frekvensområde 40—7000 Hz
A + — 3 db, storlek 50×16 mm., kapslad i bakelithölje. Utmärkt för såväl tal som musik.

PRIS: T

23:75 Ö

R

E

R

Martin Juhlin

Ingvarsgatan 73

UPPSALA

RADIOTIDNINGEN QRX.

Eskilstunaredaktionen:

Ingenjör Harry Åkesson, Carlavägen 52.

Halmstadsredaktionen:

Radiotelegrafist Uno Åslund, Villa Maritima, tel. 1649.

Kalmarredaktionen:

Radiotelegrafist G. Örhagen, Erik Dahlbergs väg 14.

Karlsborgsredaktionen:

Radiotelegrafist I. Lundin, Tallstigen 8, Box 1088.

Karlskronaredaktionen:

Avd.-chef Nils Grönberg, Wrangelsgatan 3, tel. 4587.

Linköpingsredaktionen:

Radiotelegrafist Tore Omert, Lövsborg, Malmslätt.

Luleåredaktionen:

Radiotelegrafist Olof Persson, F 21 Radio.

Norrköpingsredaktionen:

Radiotelegrafist Lars-Olof Berg, Himmelstallundsvägen 8 A, tel. 310 31.

Ronnebyredaktionen:

Radiotelegrafist J. Björkqvist, F 17, Kallinge.

Sätenäsredaktionen:

Radiotelegrafist N. G. Källmark, Flygflottiljen.

Ystadsredaktionen:

Herr Greger Månsson, Vintergatan 3.

Östersundsredaktionen:

Radiotelegrafist Tore Sandén, Prästgatan 42, tel. 2669.

Radiointresserade:

Radiotidningen QRX söker förbindelse med personer över hela landet i och för prenumerantanskaffning.

RADIOTIDNINGEN QRX

Surbrunnsgatan 6 - Göteborg

TELEGRAFNYCKEL

Svensk tillverkning. Kraftig och erkänd god konstruktion.

Pris kr. 14:75 inkl. oms. Fraktfritt.

God sortering av material för amatörer. - Rör och apparater.

Radioservice.

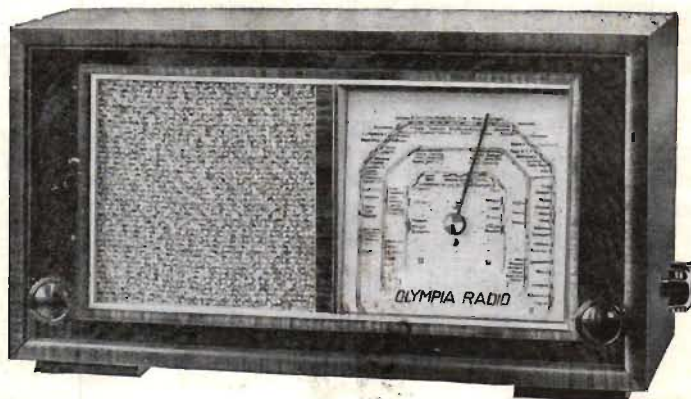
Firma MALMO RADIO & FOTO

Davidshallstorg 3 - MALMO

En verklig sensation -

OLYMPIA kortvågsradio

Jätteskala underlättar inställningen. Dynamisk konserthögtalare ger en underbar ljudkvalitet. Apparaten, som givetvis också är försedd med mellan- och långvåg, har **Telefunken stålror**. 6-kretssuper med 7 rörfunktioner.

Köp ej radio förrän Ni provat
denna utsökta apparat!

Pris endast kr. **275:-**

Ensamförsäljare:

Skanstorget 1.
Tel. 11 18 11.

Valinders

S. Allégatan 12.
Tel. 11 24 59, Göteborg

För DX

RADIOLA 1945

med

1320 mm kortvågsskala

Högfrekvensförstärkning

Spegelfrekvensdämpning

Temperaturkompenserad

oscillator

...och Sveriges radio

Radiola
en *Ericsson* produkt